

Силабус освітнього компонента Програма практики

Педагогічна практика

Шифр та назва спеціальності

101-Екологія

Інститут

ННІ Механічної інженерії і транспорту

Спеціалізація

-

Кафедра

Хімічної техніки та промислової екології (154)

Освітня програма

Екологія

Тип освітнього компонента

Обов'язковий

Рівень освіти

Третій (доктор філософії)

Форма навчання

Денна

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Розробники

Шестопалов Олексій Валерійович

Oleksii.Shestopalov@khpi.edu.ua

К.т.н., доцент, завідувач кафедри хімічної техніки та промислової екології НТУ "ХПІ"

Досвід педагогічної роботи – 15 років. Автор та співавтор понад 200 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Теорія систем в екології», «Технології знешкодження та утилізації компонентів газових викидів». Детальніше про викладача на сайті кафедри

Загальна інформація

Анотація

Педагогічна практика спрямована на ознайомлення з принципами, методиками і технологіями оволодіння докторами філософії результатами комплексної психолого-педагогічної, соціально-економічної та інформаційно -технічної підготовки до науково-педагогічної діяльності, основами організації педагогічної діяльності та методичної діяльності у вищій школі, викладання результатів наукових досліджень у вищій школі, що формують у здобувачів освіти здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в екології та охороні навколишнього середовища, та є частиною практичної підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою «Екологія». Педагогічна практика є складовою частиною професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності докторів філософії у вищій школі. Практика включає придбання практичних навиків і досвіду викладання дисциплін кафедри: організацію начального процесу здобувачів, методичного забезпечення дисципліни, одержання досвіду професійної підготовки до науково - педагогічної діяльності викладачароботи.

Мета та завдання

Мета практики – оволодіння аспірантами основами організації педагогічної та методичної діяльності у вищій школі.

Задачі практики:

- вивчення основ педагогічної роботи у вищій школі;
- придбання досвіду викладання дисциплін у вищій школі;
- формування у докторів філософії уявлень про науково-педагогічну діяльність викладача в вищій школі;
- вивчення методів та нових технологій педагогічної діяльності;
- ..

Формат занять

Самостійна робота, індивідуальне завдання (звіт, щоденник практики), консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

СК-4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті

Результати навчання

РН-4. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти

Обсяг освітнього компонента

Загальний обсяг дисципліни – 90 год. (3 кредити ECTS): самостійна робота – 90 год.

Тривалість практики

Тривалість практики – 10 тижнів.

Передумови освітнього компонента (пререквізити)

Теоретичний курс освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії згідно навчального плану і ОНП "Екологія" 1-4 семестрів .

Особливості освітнього компонента, методи та технології навчання

1. Загальні відомості про педагогічну практику

У результаті педагогічної практики доктор філософії повинен

Знати:

- правові та нормативні основи функціонування системи освіти;
- основні нормативні документи вищої освіти (освітня програма, навчальний план, силабус, індивідуальний план викладача тощо) та їх роль в організації навчального процесу;
- сучасні досягнення та тенденції розвитку наукового, навчально-методичного напрямку кафедри;
- основи навчально-методичної роботи у вищій школі;
- основи педагогічної культури та майстерності, сучасні педагогічні технології;
- заходи контролю та оцінювання знань студентів;

Вміти:

- виконувати методичну роботу з планування та організації навчального процесу;
- формувати загальну стратегію вивчення дисципліни;
- конкретизувати мету вивчення будь-якого фрагмента навчально-методичного матеріалу дисципліни відповідно до профілю спеціальності (спеціалізації);
- розробляти навчально-методичні матеріали для упровадження педагогічної діяльності, використовувати дидактичні методи навчання;
- планувати лекційні, практичні та лабораторні заняття, складати розрахункові завдання, ситуаційні моделі, тести;
- активувати діяльність студентів до навчання та практичної зацікавленості у спеціальності "Екологія";
- реалізовувати систему контролю та оцінювання знань студентів, їх ступінь освоєння навчального матеріалу;

– аналізувати труднощі, що виникають під час педагогічної діяльності, їх рішення та попередження;

Володіти:

– методикою та технологіями проведення різних видів навчальних занять;

– правилами поведінки в аудиторію;

– технікою використання приладів, що застосовуються при проведенні занять із відповідної дисципліни;

– методикою самооцінки, самоаналізу результатів та ефективності проведення аудиторних занять

2 База педагогічної практики

Базою педагогічної практик є кафедра Хімічної техніки та промислової екології "НТУ ХПІ"

3 Організація та керівництво практикою

Програма практики розроблюється керівником та затверджується на засіданні кафедри. Загальне керівництво та контроль за проходженням програми практики здобувачів третього рівня здобуття вищої освіти покладається на завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики здобувачем здійснюється науковим керівником. На період практики здобувач підпорядковуються усім правилам внутрішнього розпорядку та небезпечним методам праці, що встановлюються на кафедрі та інших підрозділах Університету стосовно до навчального процесу.

Науковий керівник здобувача:

– узгоджує програму практики та календарні строки проведення (відвідування) занять із завідувачем кафедри, де проводиться підготовка докторів філософії;

– формулює задачі до самостійної роботи здобувачів на період практики, надає консультації;

– проводить необхідні організаційні заходи стосовно виконання програми практики та надає здобувачеві допомогу, яка пов'язана з проходженням практики та оформлення звіту.

Перед початком практики здобувач:

– спільно із науковим керівником відповідно до графіку навчального процесу визначає дати та форми проведення занять, тематику індивідуальних завдань залежно від педагогічного та наукового рівня підготовки здобувача, з урахуванням тематики дисертаційного дослідження.

– самостійно складає індивідуальний план проходження практики, який узгоджує з науковим керівником.

Здобувач, відсторонений від практики або робота якого була визнана незадовільною, вважається особою, що не виконала навчальний план.

4. Зміст педагогічної практики

1. Педагогічна практика передбачає такі види робіт, проведених здобувачем:

– лекційні

- практичні

- лабораторні

Всі види занять виконуються у супроводі та під контролем наукового керівника або (за згодою) відповідального лектора кожного освітнього компоненту

На період проходження практики здобувача слід орієнтувати проведення занять за тематикою написання дисертаційної роботи або зв'язувати з можливістю подальшої викладацької діяльності.

Види навчально-методичних робіт:

– вивчення досвіду викладання провідними науково-педагогічними працівниками кафедри;

– розробка стлабусу освітнього компоненту;

– підготовка матеріалів для проведення аудиторних занять навчальних дисциплін;

– розробка розрахункових (ділових ігор) завдань;

– участь в оцінюванні знань здобувачів (методи навчання та контролю);

– проведення виховної роботи зі здобувачами;

– вивчення наукової літератури щодо інноваційних освітніх технологій;

– ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням та матеріально-технічною базою кафедри.

5. Вимоги до оформлення звіту з педагогічної практики

У звіті про проходження педагогічної практики зазначається назва дисциплін, вид занять, дата, час проведення, кількість годин заняття, кількість здобувачів, які були присутні та номер групи

Здобувач отримує зворотній зв'язок про якість проведених занять від керівника практики та присутніх на занятті НПП. На основі отриманої інформації здобувач робить висновок про свої сильні сторони та труднощі у проведенні занять й визначає можливі шляхи подальшого

удосконалення педагогічної майстерної. У звіті про проходження педагогічної практики скорочено зазначаються основні результати отримані здобувачем.

Звіт про проходження педагогічної практики готується за всіма видами навчальної діяльності, які виконуються аспірантом під час практики

5. Форми контролю та критерії оцінювання результатів практики

Залік за результатами проходження практики виставляється на підставі таких даних:

- оцінки результатів роботи, наданої в характеристиці керівника педагогічної практики;
- обговорення на засіданні кафедри

За результатами проходження практики здобувач надає кафедрі такі звітні документи:

- додаток А, Б, В, згідно положення « Про педагогічну практику аспірантів»;
- листок з індивідуального плану (сторінка G1 Педагогічна практика. План та обов'язки)

Тематика індивідуального завдання

Тематика визначається з урахуванням теми дисертаційного дослідження та змісту освітніх компонентів, які викладаються у поточному навчальному році (році проходження практики) кафедрою

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Положення про педагогічну практику аспірантів. СУЯ ХПІ -А-П/6.4:2023. Укладачі: Марченко А.П., Лапузіна О.М. Харків: НТУ "ХПІ", 2023. URL

<https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS00HkahjFm0UNIs-l/view>

2. Мірошніченко В. І., Гончаренко О. А., Тушко К. Ю. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 168 с.

<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0060801.pdf>

3. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с

https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731992/1/Дидактика%20ВШ_посібник.pdf

4. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022.180 с. <https://kpibs.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2023/02/Навчальний-посібник-на-сайт.pdf>

5. Круглий стіл: ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ОБМІН ДОСВІДОМ ТА КРАЩІ ПРАКТИКИ: за ред. д.е.н., професора Полянської А.С. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. – 19 с. https://nung.edu.ua/sites/default/files/2020-10/kruglyy_stil_20.02.2020.pdf

Допоміжна література

1. Методичні вказівки щодо педагогічної практики [Електронний ресурс] : здобувачів третього (доктора філософії) рівня вищої освіти ОНП "Маркетинг" спец. 075 "Маркетинг" (2022-2023 років навчання) / уклад. Д. В. Райко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2024. – 23 с. – URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/80398>

2. Педагогічна практика аспірантів: рекомендації до проходження [Електронний ресурс] : навч. посіб. для аспірантів освітньо-наукової програми «Фізика» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 104 «Фізика та астрономія» / Ф. М. Гареева, Д. В. Савченко, Т. В. Матвеева; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,37 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 66 с. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/7e9f7434-a9cb-42ea-989c-f3340af602b6/content>

3. Педагогічна практика: програма та методика реалізації: навчальнометодичний посібник / І.В. Олійник. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 136 с. <https://fs02.vseosvita.ua/02002pcp-3afd.pdf>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача та розподіл балів

По закінченню практики здобувачі звітують про виконання програми педагогічної практики. Звіт із педагогічної практики здобувач вищої освіти представляє на засіданні кафедри з обов'язковою участю гаранта ОНП, керівника практики, науково-педагогічних працівників, що викладали дисципліни, до яких були приєднані здобувачі, які самі проводили заняття. Після звітування та його обговорення приймається рішення про проходження аспірантом практики та виставляється оцінка (диференційований залік), яка фіксується у відомості та листку з індивідуального плану аспіранта.

Здобувача вищої освіти, який не з'явився на практику без поважної причини, вважають таким, що одержав оцінку «незадовільно» та відраховують з Університету.

Розподіл балів для оцінювання педагогічної практики здобувача:

№	Структурні елементи	Мак бали
1	Оцінка роботи здобувача під час проходження практики (відгук керівника)	20
2	Проведення навчальних занять (мак 5 балів за кожне заняття)	50
3	Удосконалення педагогічної майстерності на основі зворотного зв'язку з здобувачами	10
4	Розробка та використання інноваційних форм та методів	15
5	Підготовка необхідних звітів	5
Загальна мак сума балів		100

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, в тому числі під час відвідування бази практики. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, керівником практики, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/?page_id=208

Погодження

Силабус перезатверджено

30.08.2025

Завідувач кафедри
Олексій ШЕСТОПАЛОВ

30.08.2025

Гарант ОП
Олексій ШЕСТОПАЛОВ